

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.41 (3113) ●

● ЧАЦВЕР, 6 лістапада, 2008

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Ветры дзьмуць з Нарачы
Стар. 2

Знічкі Айчыны
Стар. 3

Экспанаты займаюць належнае месца
Інтэр’ер шляхецкай хаты абнаўляецца ў музеі-сядзібе Тадэвуша Касцюшкі
Стар. 4

У эфіры – радыёстанцыя “Беларусь”

Яе голас прыгожа і важна гучыць у міжнароднай інфармацыйнай прасторы. Радыёстанцыя “Беларусь” 45 гадоў разнастайна прадстаўляе краіну замежным слухачам. Радыёжурналісты дапамагаюць ім атрымаць неабходныя звесткі пра падзеі ў жыцці грамадства, знаёмяць з цікавымі людзьмі. Пра асаблівасці дзейнасці сённяшняй радыёстанцыі “Беларусь” — інтэрв’ю з яе кіраўніком, пісьменнікам Навумам Гальпяровічам.

— **Навум Якаўлевіч, чым адметная менавіта сённяшняя праца радыёстанцыі?**

— Сёння вяртаем на пяці мовах: беларускай, рускай, нямецкай, англійскай і польскай. Падрыхтаваныя намі праграмы гучаць на кароткіх і сярэдніх хвалях, у FM-дыяпазоне, а таксама і ў Інтэрнэце. Радыёперадачы ахопліваюць усе сферы жыцця краіны: эканоміку, сацыяльную палітыку, культуру. На хвалях радыёстанцыі гучыць толькі беларуская музыка. Мы знаёмім слухачоў з народнымі песнямі, фальклорам, класікай, сучаснай музыкай. У нас ёсць Інтэрнэт-сайт. Кожны жадаючы ў любы момант можа даведацца пра змест праграм, усвядоміць канцэпцыю нашых праектаў.

— **Якія праекты цяпер у рабоце?**

— На сённяшні дзень іх — болей за 150, яны маюць сваіх слухачоў, сваю папулярнасць. Напрыклад, праект “Народная дыпламатыя”, які расказвае пра

стасункі паміж грамадзянамі нашай краіны з інізямцамі, быў вылучаны на міжнародны конкурс ў Тэгеране. Усяго там было прадстаўлена звыш сямісот работ з розных краін свету, і наш праект атрымаў ганаровае другое месца. Сярод нашых папулярных праграм — “Аўтастрада”, “У цэнтры Еўропы”, “З першых вуснаў”, “Чароўны куфэрак”, “Магія слова”... Шмат увагі мы прыдаем беларускай культуры, асабліва літаратуры. Творы нашых лепшых пісьменнікаў гучаць на беларускай, рускай мовах, у перакладах на англійскую, нямецкую і польскую мовы. Сёлета мы наладзілі выхад праграмы “Вывучаем беларускую мову” на польскай і нямецкай мовах. Існуе такія ж праграмы і на англійскай мове.

— **На якіх слухачоў арыентаваны перадачы радыёстанцыі?**

— Мяркую, яны падыходзяць усім, хто цікавіцца жыццём у розных праявах як у нашай краіне, так і за яе межамі. Слухаю-

Падрыхтоўка да выхаду ў эфір (у цэнтры — Навум Гальпяровіч)

ць нас і тыя, хто жадае ўдасканаліць сваю замежную мову. Кола радыёслухачоў пашыраецца кожны дзень. У нас, вядома ж, ёсць і пастаянныя слухачы. Удзельнікі аб’яднання радыёаматараў Швецыі, напрыклад, нават запрасілі нашых супрацоўнікаў на сустрэчу ў сваёй краіне. Да нас таксама прызджаюць госці з розных краін, цікавіцца, як працуе радыёстанцыя “Беларусь”.

— **Якімі якасцямі павінен валодаць супрацоўнік радыёстанцыі?**

— Кожны наш журналіст — не толькі перакладчык, рэдактар і вядучы, ён добра арыентуецца ў міжнародным жыцці, ведае гісторыю сваёй краіны. І да таго ж тонкі псіхалаг эфірнай

працы, знаўца спецыфікі зносін з прадстаўнікамі розных краін. Дарэчы, некаторыя былыя супрацоўнікі замежнага вяшчання радыёстанцыі займаюць цяпер годнае месца ў айчынным дыпламатычным корпусе і ў іншых дзяржаўных структурах. Наш калектыў малады, большасць супрацоўнікаў — нядаўнія выпускнікі факультэта журналісты БДУ, Лінгвістычнага ўніверсітэта, Беларускага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка. Я з вялікай пільнасцю сачу за іх прафесійным ростам, а яны, у сваю чаргу, шмат робяць, каб радыёслухачы аддавалі перавагу менавіта нашай радыёстанцыі.

Вольга Цішкевіч

ВЕСТКИ

Узгаднілі падыходы

Галіна Грышкавец

У Бухарэсце падпісана міжурадавае пагадненне аб эканамічным супрацоўніцтве Беларусі і Румыніі.

Пагадненне стварае правы фундамент для развіцця доўгатэрміновага ўзаемадзеяння ў такіх сферах, як сельская гаспадарка, прамысловасць, будаўніцтва, энергетыка, турызм, малы і сярэдні бізнес, транспарт, навукі і тэхналогіі. Значная ўвага будзе ўдзелена абмену камерцыйнай інфармацыяй, арганізацыі сумесных мерапрыемстваў, садзейнічання ўдзелу ў выставах і кірмашах на тэрыторыях дзвюх краін. У мэтах ажыццяўлення кантролю за выкананнем дакумента і для выпрацоўкі рэкамендацый па далейшаму развіццю двухбаковых адносін прадугледжваецца стварэнне міжурадавай беларуска-румынскай камісіі па эканамічнаму супрацоўніцтву.

Пасля падпісання дакумента бакі абмяняліся думкамі па пытаннях гандлёва-эканамічных стасункаў і канстатавалі наяўнасць значнага патэнцыялу ў гэтай сферы. Узаемным было меркаванне аб неабходнасці выхаду на новыя формы прамысловай кааперацыі, перш за ўсё стварэнне сумесных вытворчасцей. Важным рычагом актывізацыі двухбаковага супрацоўніцтва, на думку бакоў, павінна таксама стаць далейшае ўмацаванне міжрэгіянальных сувязей.

У развіццё дыялогу

Пасол Беларусі ў Польшчы Павел Латушка ў сувязі з заканчэннем дыпламатычнай місіі правёў сустрэчу з Першым намеснікам Міністра замежных спраў Польшчы Янам Баркоўскім.

На сустрэчы абмеркаваны пытанні далейшага развіцця двухбаковых беларуска-польскіх адносін, а таксама адносін Беларусі з Еўрасаюзам. Акцэнт зроблены на візавай праблематыцы, абмеркавана тэматыка гандлёва-эканамічнага і культурнага супрацоўніцтва, развіцця дагаворна-прававой базы, а таксама шэраг іншых пытанняў двухбаковых адносін.

Прэс-служба Пасольства Беларусі ў Польшчы

ФЕСТИВАЛЬ

“Лістапад” у чаканні гасцей

Міжнароднае журы юбілейнага XV Мінскага міжнароднага кінафестывалю “Лістапад” узначаліць вядомы расійскі рэжысёр Валерый Тадароўскі

Жанна Кротава

Валерый Тадароўскі — часты госць беларускай сталіцы і “Лістапада”. У 2004 годзе на “Лістападзе” за фільм “Мой зводны брат Франкенштэйн” ён атрымаў дыплом журы кінематографістаў “За майстэрскае ўвасабленне воб-

разаў сучаснікаў на фоне трагічных рэалій нашых дзён”.

З 15 да 22 лістапада Мінск ператворыцца ў сталіцу кінафестывалю. Па традыцыі, горад чакае знакамітых гасцей са свету кіно з розных краін. Чакаецца, што колькасць краін-удзельнікаў фестывалю пашырыцца (ле-

тась была 42).

Галоўнымі ўзнагародамі фестывалю з’яўляюцца Золата, Серабро і Бронза “Лістапада”, уладальнікі якога вызначаюцца па выніках глядацкага галасавання і падліку рэйтынговых балаў. Міжнароднаму журы трэба будзе назваць годных прызера за лепшую

рэжысуру, лепшыя мужчынскую і жаночую ролі. Яшчэ адно патрабавальнае журы — кінапрэса — вызначыць, хто годны прызера “Фільм як з’ява мастацтва”, а таксама лепшых актёра і актрысу другога плана. Акрамя таго, фестываль мае некалькі спецыяльных прызёў.

Ветры дзьмуць з Нарачы

Нядаўна ў Мінску прайшоў XIII Міжнародны энергетычны і экалагічны форум, на якім, у прыватнасці, гаварылася пра адметнасці ўкаранення ў Беларусі крыніц узнаўляльнай энергіі. Актуальнасць альтэрнатыўнай энергетыкі для краіны відавочная. Не здарма на працягу некалькіх гадоў вядуцца эксперыменты па выкарыстанню ветравой і сонечнай энергіі, энергіі біямасы.

Андрэй Лукашоў

Дарэчы, на цяперашні момант у рэспубліцы ёсць пяць ветраўстаноў. Дзве найбольш буйныя з іх — ля возера Нарач, адна нядаўна ўстаноўлена ў Карэліцкім раёне Гродзенскай вобласці. Гэтыя ветракі — замежнай вытворчасці. А вось у Дзяржынскім раёне Мінскай вобласці ёсць два, якія зроблены айчыннымі спецыялістамі. Ветракам знайшлося месца ў вучэбна-навуковым комплексе “Волма”, размешчаным на тэрыторыі былога маёнтка роду Ваньковічаў.

Між іншым, дыскусійным нават сярод навукоўцаў з’яўляецца пытанне аб эфектыўнасці ветравой электраэнергетыкі ў Беларусі. Многія вучоныя ўказваюць на тое, што хуткасць ветру ў нас складае ў сярэднім толькі 5,5 м/с, што значна ніжэй, чым, напрыклад, у прыморскіх раёнах Еўропы, дзе гэты паказчык дасягае 15 м/с. Аднак нямаюць і тых, хто прытрымліваецца супрацьлеглага погляду. У адпаведнасці з дакладнымі разлікамі, пры ўмове вытворчасці ветракоў, спецыяльна прыстасаваных да айчынных умоў, можна дабіцца пэўнай эканамічнай эфектыўнасці гэтага віду энергетыкі.

Што тычыцца сонечнай энергіі, то яе выкарыстанне ў нас ідзе па шляху падагрэву вады на сонечных воданагравальных устаноўках. Яны маюць адносна простую канструкцыю

Такі тэхналагічны пейзаж мае і цудоўную экалагічную складаную

і рэнтабельныя нават ва ўмовах не вельмі спякотнага клімату Беларусі. Буйныя сонечныя воданагравальнікі ўстанаўліваюць на жывёлагадоўчых фермах (напрыклад, у Мінскім раёне), а невялікія ёсць у гаспадарках найбольш “прасунутых” дачнікаў, якія часта вырабляюць іх самастойна з падручных матэрыялаў.

Вельмі цікавым з’яўляецца праект па вытворчасці маторнага паліва з рапсавага алею, які рэалізуецца вучонымі БДУ ў гарадскім пасёлку Наваельня

Дзятлаўскага раёна Гродзенскай вобласці. Там ужо некалькі гадоў існуе вытворчасць экалагічна чыстага паліва для дызельных рухавікоў магутнасцю 2000 тон у год. Рапс пастаўляюць мясцовыя гаспадаркі, а атрыманае біяпаліва выкарыстоўваецца для запраўкі сельгастэхнікі.

Варта сказаць і пра тое, што на адходах дрэваапрацоўкі сёння функцыянуюць невялікія цеплавыя электрастанцыі ў Вілейцы і Асіповічах. Дагэтуль выкарыстоўвае драўняныя

трэскі і першынец айчынай энергетыкі — Беларуская ДРЭС у Віцебскай вобласці. Пераводзяцца на паліва з драўняных адходаў і невялікія кацельныя, што размешчаны ў правінцыяльных гарадах.

Такім чынам, толькі на падставе гэтых фактаў можна пераканацца ў тым, што праграма забеспячэння энергабалансу краіны мясцовымі і ўзнаўляльнымі крыніцамі энергіі, а гэта цэлых 25 працэнтаў, рэальна можа выконвацца.

Удалыя эксперыменты Рыгора Чуйко

У агракамбінаце “Ждановічы” гародніну вырошчваюць без глебы

Уладзімір Ждановіч

Сучасныя цяпліцы гэтай гаспадаркі шырока раскінуліся ў прадмессях Мінска, непадалёк ад кальцавой аўтадарогі. На двары ўжо сцюдзёна, а тут, пад вялікімі шліянымі дахамі — цяплыня. Своеасаблівы курорт для гуркоў і памідораў. Кінулася ў вочы, што ў ждановіцкіх цяпліцах расліны растуць... без глебы. Высветлілася, што яе цяпер заменвае спецыяльная мінеральная вата.

— Мы выбралі галандскую тэхналогію вырошчвання гародніны, — патлумачыў журналістам, якія прыехалі да цяплічнікаў на экскурсію, генеральны дырэктар агракамбіната Рыгор Чуйко. — Завецца гэтая тэхналогія малааб’ёмнай гідрапонікай.

Мы з цікавасцю разглядалі трубячкі, па якіх да каранёў агуркоў, памідораў, перцавых кустоў паступаюць збалансаваныя, вывераныя вучонымі спажывуныя рас-

творы. Цяпер на кустах — спелыя памідоры, перцы. А праз некаторы час на ачышчаных ад старых раслін плантацыях высадзяць новую расаду. З часам, між іншым, асартымент цяплічнай прадукцыі ў

“Ждановічах” плануюць пашырыць. Прычым смелыя эксперыменты па вырошчванні ананасаў, лімонаў, апельсінаў і грэйпфрутаў пачнуцца ўжо наступнай вясной.

— У нашай справе — як у добрым футболе: трэба змагацца, трэба напружваць і мускулы, і інтэлект, і сілу волі, каб нешта атрымалася, — разважае Рыгор Чуйко. Гэтага вопытнага кіраўніка адной з буйнейшых у краіне гаспадарак ведаюць па ўсёй Беларусі. Ён упэўнены, што дзяржава своечасова падтрымала аграрны сектар. Вось і ў “Ждановічах” рэканструявалі сховішча на 3 тысячы тон гародніны і ўжо запоўнілі яго на зіму. Плануюць узвесці яшчэ адно, на 8 тысяч тон, для сельгаспрадукцыі з адкрытага грунта: морквы, цыбулі, буракоў, капуст-

Вось такі ўраджай!

НАВІНЫ

Гэта будзе архітэктурны ансамбль

Аксана Шыкуць

Лёс мінскай гасцініцы “Беларусь” вырашыць міжнародны конкурс.

Улічваючы вялікую цікавасць з боку інвестараў, вырашана правесці перапраектны міжнародны конкурс на забудову тэрыторыі ў межах вуліцы Старавіленскай, праспекта Машэрава і ракі Свіслач. Ужо сёння гатоўнасць паўдзельнічаць у гэтым праекце выказалі шэсць буйных міжнародных праектных бюро. Як вядома, генеральны план забудовы праспекта Пераможаў у сталіцы быў прадстаўлены Прэзідэнту ў пачатку года ў Мінскай гарадской ратушы. Адзін з праектаў увасабляў будаўніцтва гасцінічна-дзелавога цэнтра.

Па меркаванні спецыялістаў, цяпер эксплуатацыя гасцініцы “Беларусь” з’яўляецца малаэфектыўнай, а яе памяшканні не адпавядаюць міжнародным патрабаванням. Архітэктары прапануюць стварыць ў межах вуліцы Старавіленскай, праспекта Машэрава і ракі Свіслач новы архітэктурны ансамбль. Ён павінен уключаць сучасны гасцінічны комплекс і дзелавы цэнтр, які адпавядае сучасным стандартам, а таксама забяспечыць цэнтр, спартыўныя будынкі і іншыя аб’екты.

Свята збірае сяброў

Алена Юркевіч

Фестываль беларускай песні прайшоў у літоўскім Шальчынінкай.

У раённым цэнтры культуры горада Шальчынінкай адбыўся пяты Фестываль беларускай песні, арганізаваны беларускай грамадскай арганізацыяй Шальчынінкайскага раёна пры падтрымцы Пасольства Рэспублікі Беларусь у Літоўскай Рэспубліцы. Традыцыйнае свята і на гэты раз сабрала мноства гасцей — актывістаў рэгіянальных беларускіх арганізацый з Вільнюса, Шальчынінкай, Вісагінаса і іншых гарадоў Літвы.

Адкрываючы фестываль, прадстаўнікі пасольства Беларусі ў Літве зачыталі прывітальнае пасланне Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Рэспублікі Беларусь у Літоўскай Рэспубліцы Уладзіміра Дражына. Перад гасцямі выступілі віцэ-мэр Шальчынінкайскага раёна Здзіслаў Палевіч і прэзідэнт Аб’яднання беларускіх грамадскіх арганізацый у Літве Леанід Мурашка. Кожны год на фестывалі мяняюцца выканаўцы беларускай песні. На гэты раз у канцэрце прынялі ўдзел польскі калектыў “Надмэрачанкі” і ансамбль “Тургелянка” з Шальчынінкайскага раёна, дзіцячы ансамбль “Фасолькі”. Беларускія песні выконвалі цыганскі ансамбль “Рамалы-Яголы”, а таксама ансамбль народнай песні з Ашмянскага раёна Гродзенскай вобласці “Жытніца”.

Рыгор Чуйко

ты, бульбы. Дбаюць аграрыі і пра маркетынг. Закупілі, напрыклад, новую сартавальную машыну, якая да таго ж будзе мыць і пакаваць гародніну. Так што высакаякасная гародніна са ждановіцкім брэндам хутка прыйдзе ў мінскія гіпермаркеты, дзе ў наступным годзе адчыняцца фірменныя секцыі гародніны.

А каб задаволіць попыт на мінскіх рынках на беларускія памідоры, папрацаваць прыйдзеца нямаю. Рыгор Чуйко удакладніў: штогод у краіну паступае каля 35000 тон імпортных таматаў. Каб зрабіць гэты рынак сваім, плануецца будаўніцтва новых цяпліц. Адна з іх, на 15 гектараў, будзе ўзведзена ў бліжэйшыя гады і ў агракамбінаце “Ждановічы”.

Мінск — не проста сталіца. Не толькі горад, да якога ўважлівыя мастакі. Мінск — горад, які здаўна выпраўляў у вялікі свет акцёраў тэатра і кіно, рэжысёраў і драматургаў... Якія зоркі тэатра і кіно выпеставаны ў Мінску, дзе, мажліва, і меней тэатраў, чым у Парыжы ці, прыкладам, у Варшаве? А якія зоркі радалі мінчукоў на гастролях тэатраў і антрэпрыз?.. Давайце згадаем імёны з далёкіх і не такіх далёкіх часін.

Будынак былой Харальнай синагогі, дзе ў 1920–1930-х гадах размяшчаўся Дзяржаўны габрайска тэатр БССР

Алесь Карлюкевіч

Сучаснік старога для нас Мінска, які захаваўся на паштоўках пачатку XX стагоддзя, — беларускі рэжысёр Леў Маркавіч Літвінаў. Нарадзіўся Леў Гурэвіч (сапраўднае прозвішча майстра сцэны) у красавіку 1899 года. Скончыў Беларускаю драматычную студыю ў Маскве ў 1926 годзе. А вучыліся тады ў “белакаменнай” сапраўды “зоркі”: Стэфанія Станюта, Таццяна Бандарчык, Раіса Кашэльнікава... Яшчэ ў 1921 годзе (разам з Міровічам і Бейтлерам) Леў Маркавіч паставіў у Мінску грандыёзнае па тым часе масавае дзейства “Праца і капітал”. У 1927–1932 гадах (і пасля ў 1942–1943) Літвінаў з’яўляецца рэжысёрам Дзяржаўнага яўрэйскага тэатра БССР. Працаваў і галоўным рэжысёрам Купалаўскага тэатра. Акцёр Іосіф Матусевіч, які нарадзіўся ў Мінску ў 1907 годзе, сваё сэрца, свае мары, сваё натхненне аддаў Беларускаму тэатру імя Якуба Коласа. У Віцебску, з перапынкам на вайну, працаваў ці не паўстагоддзя. Яшчэ і сёння нераўнадудна тэатралы горада на Дзвіне памятаюць яго, Матусевіча, вобразы Дымара (“Сэрца на далоні” Івана Шамякіна), святара

Іллі (“Званы Віцебска” Уладзіміра Караткевіча) і інш. Калі Літвінаў-Гурэвіч, набраўшыся тэатральнай навукі ў Маскве, вярнуўся ў Мінск, Іосіф Матусевіч стаў упрыгожаннем тэатральнага Віцебска, то Іосіф Хейфіц (нарадзіўся ў Мінску ў 1905 годзе) за акцёрскай і рэжысёрскай навукай падаўся ў Ленінград. У 1927 годзе ён заканчвае Ленінградскі тэхнікум экраннага мастацтва. І пачынае працу на кінафабрыцы “Савецкае кіно” (пасля яе назавуць “Ленфільмам”). І ажно да 1950 года наш зямляк працуе сумесна са сла-

Від на гарадскі тэатр і Петрапаўлаўскую (Энгельса) вуліцу. Канец XIX ст.

S. Rubinstein, Minsk

Salutations de Minsk Theatre de la Ville.

Знічкі Аўчыны

Будынак Мінскага дваранскага дэпутацкага сходу, на сцэне якога праходзілі спектаклі. Пачатак XX ст.

вутым рэжысёрам Аляксандрам Зархі. Што вызначальна, Хейфіц праявіў сябе на ўсіх этапах развіцця савецкага кіно. Зняўшы першыя работы напрыканцы 1920-х, апошні фільм — “Вандруны аўтобус” — ён зрабіў у 1989 годзе. І “Дэпутат Балтыкі”, і “Член урада”, і “Салют, Марыя!”, і многія іншыя работы — усё гэта фільмы ўраджэнца Мінска. Савецкая ўлада шчодро аддзячыла кінарэжысёру. Іосіф Хейфіц — народны артыст СССР, Герой Сацыялістычнай Працы, двойчы лаўрэат Дзяржаўнай (яшчэ Сталінскай) прэміі СССР, двойчы быў узнагароджаны ордэнам Леніна, двойчы — ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга...

Гатэль “Еўропа”, будынак Паўночнага банка (раней — гарадскі тэатр) і дамініканскі кляштар. Канец XIX ст.

Калі рэтрапаказы прыцягнуць вашу ўвагу да фільмаў “Авадзень”, “Кароль Лір”, “Гамлет”, “Дон Сезар дэ Базан”, то ведайце, што іх рэжысёрам з’яўляецца таксама ўраджэнец Мінска Іосіф Шапіра (нарадзіўся ў снежні 1907 года). Мінск з Захар’еўскай вулі-

цай, Губернатарскім садам — гэта і родны горад народнай артысткі СССР Стэфанія Станюта, якая нарадзілася ў сям’і мінскага мастака ў маі 1905 года. Геніяльны майстар беларускай сцэны, яна пры жыцці стала легендай айчыннага тэатра. Яе ролі ў спектаклях па п’есах Шэкспіра, Эўрыпіда, Лопэ дэ Вэгі, Чэхава, Астроўскага — старонкі гісторыі і развіцця

нас па часе Мінск на тэатральны і кінамаграфічны “зоркі”?.. Так, не меней, чым на пачатку XX стагоддзя! Мяркуюце самі. У 1965 годзе ў Мінску нарадзіўся Дзмітрый Іосіфаў. Яго дэбют адбыўся ўжо ў 1975 годзе — у кінафільме Леаніда Нячаева “Прыгоды Бураціна”. І перш, чым закончыць агульнаадукацыйную школу, Дзмітрый паспеў зняцца ў кінастужках “Пра Чырвоную Шапачку”, “Капітан Сарві-галава”, “Цяжкая размова”. Пасля — вучоба ў маскоўскім інстытуце кінамаграфіі. Зараз Іосіфаў жыве ў Маскве, працуе як акцёр і як рэжысёр (найперш вядомы ў гэтым плане па фільму “Убойная сіла”). Амаль што з гэтага ж пакалення (нарадзіўся ў 1972 годзе) Эдуард Трухмянёў. Дыплом акцёра ён атрымаў у Беларускай Акадэміі мастацтваў, а працуе, пачынаючы з 1998 года, у Маскве. Спярша — у тэатры Рамана Вікцюка. Выканаў ролю Азасела ў спектаклі “Майстар і Маргарыта”. З 2004 года — у Маскоўскім тэатры юнага гледача. У 1973 годзе ў Мінску нарадзілася актрыса расійскага кіно Аксана Каростнікава (гледачы ведаюць яе яшчэ і па псеўданіму Ульяна Туліна). Выканала галоўныя ролі ў фільмах “Уваход цераз вакно”, “Ціхія омуты”, “Пелена”... Так што, сумненняў няма: Мінск ва ўсе часы быў і застаецца горадам акцёраў, горадам тэатра і кіно. І можа ў нашых гарадскіх экскурсаводаў надарыцца часіна — і яны павядуць гараджан і гасцей сталіцы ў экскурсію па Мінску тэатральнаму і кінамаграфічнаму. Прыпынкі, паверце, давядзецца рабіць не толькі ля Купалаўскага тэатра і кінастудыі “Беларусьфільм”.

Беларускі дзяржаўны тэатр. 1930-я гады

беларускага тэатра... Пакаленне служак Мельпамены з першых дзесяцігоддзяў мінулага стагоддзя з’явілася, канешне ж, не само па сабе. У губернскай горад часта завітвалі на гастролі акцёрскія калектывы з самых розных гарадоў Расійскай імперыі. У адным з будынкаў — на рагу вуліцы Падгорнай і Захар’еўскага завулка — з канца 1899 года размяшчалася Мінскае таварыства аматараў прыгожых мастацтваў. Адным з накірункаў яго работы была дзейнасць драматычнай секцыі. Удзельнікам таварыства пастаўлены спектаклі па п’есах “Улада цемры” Л. Талстога, “Тора ад розуму” А. Грыбаедава, “Лес” А. Астроўскага. А ў 1917 было створана Першае беларускае таварыства драмы і камедыі. Сваю дзейнасць распачало спектаклем “Паўлінка” — у памяшканні Мінскага гарадскога тэатра. Азіраючыся на даўніну, думаю, а ці такі прадуктыўны сённяшні, бліжэйшы да

Экспанаты займаюць належнае месца

Інтэр'ер шляхецкай хаты абнаўляецца ў музеі-сядзібе Тадэвуша Касцюшкі

Вераніка Лебедзева

Як вядома, музей-сядзіба Тадэвуша Касцюшкі знаходзіцца ва ўрочышчы Мерачоўшчына Брэсцкай вобласці. Ён уключае восем пакояў, пяць з якіх — мемарыяльныя. Больш за ўсё музейных прадметаў знаходзіцца ў гасцінай — стол, гадзіннік, кандэлябры, люстэрка.

Гэтыя

а д р э с -

таўраванья экспанаты XVIII стагоддзя. Сцены пакоя ўпрыгожаны партрэтамі сяброў і блізкіх людзей Тадэвуша Касцюшкі. У пакоі маці ўстаноўлена калыска.

Падмурак і падвалы сядзібы ўдакладняліся ў ходзе археалагічных раскопак. На гэтым месцы і адноўлена х а т а

Касцюшкі. Падчас правядзення работ было знойдзена мноства экспанатаў. У асноўным гэта прадметы побыту — жалезныя вырабы, кераміка, манеты, якія зараз выстаўлены ў музеі-сядзібе.

Па словах дырэктара Ірыны Анціпенка, колькасць гасцей музея-сядзібы Тадэвуша Касцюшкі з кожным годам павялічваецца. Так, летась тут пабывала каля 12 тысяч наведвальнікаў і столькі ж — да кастрычніка сёлета.

У музеі-сядзібе Тадэвуша Касцюшкі ў Мерачоўшчыне заўсёды госці

Вышываны крэатыў

На выстаўцы ў мінскім Палацы мастацтва гулялі вышываныя каты і расцвіталі тканевыя лілеі

Іван Ждановіч

Ніткі, стужкі, шматкі тканіны, бісерынкі... Менавіта яны, трапляючы ў плынь свядомасці мастацкай Веры Блінцовай і Любоўі Кірылавай, пераўтвараюцца ў іх рукамі ў дэкаратыўныя панонакарціны. Альбо ў арыгінальныя строі. Альбо ў шыкоўныя цацкі, накіраваныя на дзівоўныя ўзоры катой — з імі так і хочацца пазабаўляцца. Тое, што мастацтвазнаўцы вызначаюць як “аўтарскую тэхніку ў стылі “АртДэка” з выкарыстаннем розных па фактуры тэкстыльных матэрыялаў”, можна назваць і карацей: вышываныя крэатыў. Бо тут што ні твор, то — новае спалучэнне фактуры, колераў, ліній. А таксама думак, асацыяцый, пачуццяў. І казачная вытанчанасць у дэталі!

“Пяшчота”. Сузіраеш карціну — і адчуваеш, як нешта чыстае, лёгкае, мяккае, плаўнае дыхае побач. Можа, тая самая аўра майстра?... Адметны мікрасвет, створаны Верай і Любоўю, ахоўваюць словы-назвы: “Цішыня”, “Рыф. Лагуна”, “Сіняя птушка”, “Пярліна”, “Меднай гары гаспадыня”, “Восень залатая”... У “Кнізе водгукаў”, дарэчы, адзін з наведвальнікаў жартам прызнаецца, што, захоплены апошняй карцінай, гатовы быць выкрасці. Пэўна, як закаханыя прынцы выкрадаюць сваіх

прынцэс... А што адчувалі на юбілейнай выставе таленавітых сяцёр-блізня-

Вера Блінцова і Любоў Кірылава (злева) са сваёй “Серэнадай”

таў іншыя? Вось некаторыя меркаванні: “Свет чароўных дзіцячых казак”, “Акцяна творчай фантазіі і энергіі”, “Светлая гармонія думак і пачуццяў”, “Ашаламляльна прыгожа!”...

Нават спецыялісты называюць талент сяцёр з Мінска рэдкім, тэхніку, у якой яны працуюць — унікальнай. Адкуль такое? Адна з сяцёр, Любоў Кірылава, расказала, што іх другая мама, Тамара Іванаўна, — цудоўная майстрыха. Дарэчы, цэлая калекцыя яе вышываных іконаў дэманструецца ў музеі, створаным у гандлёвым цэнтры “Ждановічы”. Аснову ж музейнай калекцыі склалі самавары, сабраныя іх бацькам, Мікалаем Сцяпанавічам Шаўцовым — апантаным калекцыянерам.

Мастацкія вартасці знайшлі ўвасабленне

З разнастайнасцю стыляў і напрамкаў еўрапейскай графічнай школы знаёміць выстава ў Гродне.

Выстава праводзіцца ў рамках II Міжнароднага мастацкага пленэра “Гродна — дарог скрыжаванне”. У праекце ўдзельнічаюць 32 мастакі з Беларусі, Польшчы, Украіны, Расіі, Чэхіі, Славакіі, Італіі, Швецыі, Балгарыі, якія прадставілі больш за 100 сваіх работ, выкананых у тэхніцы афарту, літаграфіі, лінагравюры і фотопалімеру.

Жыхары і госці Гродна змогуць пазнаёміцца з разнастай-

насцю стыляў і напрамкаў сучаснай графічнай школы. Куратарам праекта выступае графік Юрый Якавенка. На выставе таксама паказваюць свае работы Раман Сустаў, Уладзімір Вішнеўскі, Настасся Лебядзінская, Сяргей Стома. Упрыгажэннем экспазіцыі сталі творы вядомага ўкраінскага мастака Рамана Раманішына. Акрамя таго, глядачы атрымалі магчымасць ацаніць мастацкія вартасці класікаў чэшскай, славацкай і польскай графікі Альбіна Бруноўскага, Уладзіміра Газовіча, Юрыя Андэрле, Душана Калаі, Войцеха Лушчака.

Шчырае натхненне для апантаных творцаў

Таццяна Шур

Эскізы касцюмаў купалаўскай Паўлінкі прадэманстравалі ў Гомелі.

Выстава з фондаў Дзяржаўнага літаратурнага музея Янкі Купалы “Душа і песня — свет мой, скарбы ўсе мае...” ладзіцца ў палацава-парковым ансамблі абласнога цэнтру. Экспазіцыя ж прымеркавана да 95-й гадавіны з дня прэм’еры пастаноўкі бессмяротнай п’есы Янкі Купалы “Паўлінка”, якая ўпершыню інсцэніравалася ў 1913 годзе ў Вільні Беларускай музычна-драматычным гуртком. Таму асаблівую каштоўнасць выставы прадстаўляюць сцэнічныя эскізы касцюмаў галоўнай гераіні, створаныя вядомым тэатральным мастаком Аскарам Марыксам ў 20-ыя гады мінулага стагоддзя.

У цэлым экспазіцыя ўключае тры раздзелы, прысвечаныя творчасці Янкі Купалы, героям яго твораў, якія жывуць у свеце тэатральнага, музычнага і выяўленчага мастацтва. Прадстаўлены кнігі песняра на розных мовах, ёсць і кніжныя мініяцюры. Вобразы герояў твораў Янкі Купалы знайшлі

Персанажы знакамітай “Паўлінкі”

сваё адбіццё ў творчасці вядомых мастакоў, у прыватнасці Арлена Кашкурэвіча, Уладзіміра Тоўсціка, Ніны Гурло. Іх работы экспануюцца ў раздзеле “Янка Купала і выяўленчае мастацтва”. Паэтычным творам вялікага класіка, якія пакладзены на музыку, прысвечаны раздзел “Янка Купала і музыка”. Дарэчы, усяго музычную форму атрымалі больш за дзвесце вершаў Купалы.

Справаздачны канцэрт ва ўсіх адносінах

Таццяна Шур

Лепшыя выканаўцы і калектывы Гомельскай вобласці прадставілі сваю творчасць мінскай публіцы.

Творчы справаздачны канцэрт вядучых калектываў і выканаўцаў Гомельскай вобласці прайшоў у Мінску. Канцэрт сабраў на сцэне Палаца Рэспублікі паўтары тысячы ўдзельнікаў. У іх ліку — артысты камернага хору Гомельскай абласной філармоніі, Гомельскага сімфанічнага аркестра, хору школы мастацтваў г. Светлагорска, харэаграфічнага ансамбля каледжа мастацтваў імя Сакалоў-

скага, акцёры абласнога драматычнага тэатра, а таксама выхаванцы цыркавай студыі “Арэна” (Мазыр) і іншыя выканаўцы.

Канцэрт атрымаўся відэвішчым і эфектным: практычна кожны нумар суправаджалі лазерныя шоу, відэакліпы, тэатральныя міні-пастаноўкі. Акрамя асноўнай часткі, прысвечанай тэме Вялікай Айчыннай вайны, глядачы ўбачылі таксама выступленні маладых выканаўцаў, вядучых спартсменаў, народных творчых калектываў. Адным з самых цікавых момантаў канцэрту стала прэм’ера кампазіцыі “Ода аб Гомельшчыне”.